

Förslag till direktiv för att upprätta ett europeiskt funktionshindersintyg och ett europeiskt parkeringstillstånd för personer med funktionsnedsättning

2023/24:FPM4

Socialdepartementet

2023-10-03

Dokumentbeteckning

COM(2023) 512

Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV om att upprätta ett europeiskt funktionshindersintyg och ett europeiskt parkeringstillstånd för personer med funktionsnedsättning

Sammanfattning

Den 6 september 2023 presenterade kommissionen sitt förslag till direktiv om inrättande av EU-intyget om funktionsnedsättning och EU-parkeringstillståndet för personer med funktionsnedsättning.

Syftet med kommissionens förslag är att underlätta för personer med funktionsnedsättning att resa inom EU, genom inrättandet av ett gemensamt och standardiserat EU-intyg om funktionsnedsättning och ett EU-parkeringstillstånd. Enligt förslaget ska innehavare av EU-intyget om funktionsnedsättning få sin status som person med funktionsnedsättning erkänd i hela EU, genom ett ömsesidigt erkännande av EU-intygen mellan medlemsstaterna. Förslaget gör det obligatoriskt för tjänsteutövare att garantera innehavare av EU-intyget, oavsett vilken medlemsstat innehavarna är medborgare i, tillgång till samma förmåner och särskilda villkor som nationella medborgare med funktionsnedsättning har tillgång till. Förslaget innebär även att innehavare av EU-parkeringstillståndet får samma parkeringsvillkor när de besöker en annan medlemsstat som personer som fått sitt tillstånd utfärdad i den aktuella medlemsstaten.

Regeringen stödjer ambitioner om stärkt möjlighet till full och effektiv delaktighet för personer med funktionsnedsättning och delar kommissionens ambition att säkerställa möjligheten för personer med funktionsnedsättning att utnyttja den fria rörligheten inom EU. Regeringen verkar för att utformningen av förslaget på ett ändamålsenligt vis bidrar till att uppfylla direktivets syfte och för att förslaget inte innebär en oskälig administrativ börda för små och medelstora företag eller för det offentliga. Det är viktigt att kostnaderna står i proportion till nyttan och att förslaget lämnar tillräckligt utrymme för medlemsstaterna att tillämpa direktivet på ett sätt som fungerar i den nationella, regionala och lokala kontexten och tar hänsyn till skillnader i medlemsstaternas nationella system. Regeringen har en generell budgetrestriktiv linje, såväl avseende hur EU-medel används som dess påverkan på medlemsstaternas budget. De administrativa åtaganden som åläggs medlemsstaterna ska vara väl avvägda och proportionerliga.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Förslaget till direktiv om ett EU-intyg om funktionsnedsättning bygger på ett pilotprojekt som inleddes 2016 och där åtta medlemsstater deltog. I projektet kunde personer med funktionsnedsättning ansöka om ett intyg om funktionsnedsättning enligt nationellt definierade kriterier, samtidigt som medlemsstaterna förband sig att erkänna intyget oavsett i vilken medlemsstat det utfärdats. Vilka förmåner som innehavare av intyget kunde få skiljde sig mellan medlemsstaterna, men alla innehavare av intyget hade tillgång till samma förmåner inom en och samma medlemsstat. Intyget gällde förmåner inom sektorerna transport, idrott, kultur och fritid.

År 2021 publicerade kommissionen en utvärdering av pilotprojektet, där det konstaterades att intyget bidragit till en mer jämlik tillgång till förmåner och särskilda villkor för personer med funktionsnedsättning inom EU. I EU:s strategi om rättigheter för personer med funktionsnedsättning 2021–2030 aviserade kommissionen att ett förslag om ett EU-omfattande intyg om funktionsnedsättning skulle presenteras i slutet av 2023.

År 1998 antog rådet rådsrekommendationen av den 4 juni 1998 om parkeringstillstånd för personer med funktionshinder (98/376/EG). Enligt rådsrekommendationen skulle medlemsstaterna introducera ett parkeringstillstånd för personer med funktionsnedsättning. Medlemsstaterna åtog sig också att ömsesidigt erkänna tillstånd som utfärdats i andra medlemsstater. Enligt kommissionen har variationer i utformningen av tillstånden mellan medlemsstaterna föranlett problem med identifiering och validering av tillstånden. Kommissionen bedömer vidare att de krav som ställs upp i rådsrekommendationen inte lever upp till den teknologiska och

1.2 Förslagets innehåll

1.2.1 Allmänna bestämmelser

Enligt förslagets första kapitel ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att innehavare av EU-intyget om funktionsnedsättning som reser inom EU på lika villkor ska få tillgång till de förmåner och särskilda villkor som erbjuds personer med funktionsnedsättning i den aktuella medlemsstaten. Medlemsstaterna ska också vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att innehavare av EU-parkeringsstillståndet för personer med funktionsnedsättning ska få tillgång till parkeringsvillkor såsom parkeringsplatser avsedda för rörelsehindrade, avgiftsfri parkering samt reducerade parkerings-, väg- och broavgifter på samma villkor om personer som fått sitt tillstånd utfärdad i den aktuella medlemsstaten.

Kapitlet reglerar också direktivets omfattning. Alla parkeringsplatser som reserverats för personer med funktionsnedsättning samt alla förmåner som erbjuds personer med funktionsnedsättning inom privata och offentliga tjänster, aktiviteter och anläggningar föreslås omfattas av direktivet. Direktivet ska enligt förslaget inte omfatta förmåner inom social trygghet enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 987/2009 av den 16 september 2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen. Det ska inte heller omfatta förmåner inom social trygghet, socialt skydd, arbetsmarknad eller inom de sociala biståndssystemen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EC av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG. Direktivet omfattar EU-medborgare som fått sin status som person med funktionsnedsättning erkänd enligt nationella regler av behörig myndighet i respektive medlemsstat och EU-medborgare som enligt nationella regler fått tillstånd att parkera på platser särskilt reserverade för personer med funktionsnedsättning. Direktivet föreslås även i förekommande fall gälla medföljande personer eller assistenter till personen med funktionsnedsättning.

1.2.2 EU-intyg om funktionsnedsättning och EU-parkeringstillstånd för personer med funktionsnedsättning

2023/24:FPM4

Enligt kapitel två i förslaget ska medlemsstaterna utfärda EU-intyget om funktionsnedsättning och EU-parkeringstillståndet för personer med funktionsnedsättning i både fysisk och digital form enligt en gemensam standard. Intygen ska erkännas ömsesidigt i alla medlemsstater. Den eller de myndigheter som utses för att utfärda EU-intyget respektive EU-parkeringstillståndet ska vara ansvariga för att hanteringen av den data som samlas in under direktivet är säker. Medlemsstaterna ska också vidta åtgärder för att motverka förfalskning och bedrägeri. Enligt förslaget ska EU-parkeringstillståndet ersätta alla nationella parkeringstillstånd som utfärdats i enlighet med rådsrekommendationen om parkeringstillstånd för personer med funktionsnedsättning.

1.2.3 Gemensamma bestämmelser

Förslagets tredje kapitel reglerar kommissionens möjlighet att anta genomförandeakter i syfte att specificera EU-intygets och EU-parkeringstillståndets format och datainnehåll. I kapitel tre föreslås också att medlemsstaterna på ett tillgängligt sätt ska informera om regler och tillvägagångssätt för att utfärda, förnya och dra tillbaka EU-intyget respektive EU-parkeringstillståndet. Medlemsstaterna ska också vidta åtgärder för att öka medvetenheten om EU-intyget och EU-parkeringstillståndet samt vidta åtgärder för att undvika förfalskning och bedrägeri, bland annat genom tillsyn av efterlevnaden av direktivet.

1.2.4 Delegerade befogenheter och genomförandebefogenheter

Kapitel fyra reglerar kommissionens möjlighet att anta delegerade akter. Enligt förslaget ska kommissionen assisteras av en kommitté enligt förordning (EU) nr 182/2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter.

1.2.5 Slutbestämmelser

Medlemsstaterna ska enligt förslaget säkerställa tillräckliga och effektiva verktyg för att säkerställa att direktivet följs, bland annat genom individens, företagens och organisationernas möjlighet att vända sig till rättsväsendet i de fall rättigheter enligt direktivet har kränkts.

Medlemsstaterna ska även säkerställa att privata och offentliga aktörer informerar om de förmåner och särskilda villkor som erbjuds på ett tillgängligt sätt enligt direktiv (EU) 2019/882 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster.

1.3.1 Ett EU-intyg om funktionsnedsättning

Enligt SCB har uppemot 36 procent av den vuxna svenska befolkningen en eller flera funktionsnedsättningar. I Sverige finns i dag ingen nationell motsvarighet till EU-intyget om funktionsnedsättning. Det finns därför inte heller några svenska regelverk som styr utfärdandet av sådana intyg. Vidare har Sverige varken någon generell legaldefinition av begreppet funktionsnedsättning eller några i lag utpekade rättigheter eller förmåner för personer med funktionsnedsättning.

I svensk rätt finns i stället främst regler med oftast generellt utformade krav på tillgänglighet. Exempelvis finns i 8 kap. plan- och bygglagen (2010:900) och 3 kap. plan- och byggförordningen (2011:338) övergripande krav på tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Av 1 § förordningen (2001:526) om de statliga myndigheternas ansvar för genomförande av funktionshinderspolitiken framgår vidare att myndigheterna särskilt ska verka för att deras lokaler, verksamhet och information är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Den 28 juni 2025 träder även lagen (2023:254) om vissa produkters och tjänsters tillgänglighet i kraft. Lagen innebär att vissa produkter och tjänster, t.ex. datormaskinvarusystem, e-handelstjänster vissa passagerartransporttjänster, ska uppfylla vissa krav på tillgänglighet.

Införandet av ett EU-intyg om funktionsnedsättning bedöms inte få några direkta effekter på den lagstiftning som nämnts ovan. Direktivets förslag bedöms i stället innebära att Sverige genom ny lagstiftning kommer att behöva definiera vilka personer som ska ha rätt till EU-intyget i Sverige och vilka rättigheter som ska knytas till innehav av intyget. Formerna för hur enskilda ska ansöka om och beviljas intyg, och för hur utfärdade intyg ska registreras och vilken information intygen ska innehålla och eventuellt registerföras, kommer särskilt kräva överväganden i fråga om personuppgiftshantering och dataskydd och behovet av ändringar exempelvis lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten.

1.3.2 Ett EU-parkeringsstillstånd för personer med funktionsnedsättning

I 13 kap. 8 § trafikförordningen (1998:1276) finns de grundläggande reglerna för parkeringsstillstånd för rörelsehindrade. Där framgår att ett särskilt parkeringsstillstånd kan utfärdas för rörelsehindrade personer, både till rörelsehindrade som själva kör motordrivna fordon eller till andra

rörelsehindrade som regelbundet behöver förarens hjälp utanför fordonet, dvs. passagerare. Ett tillstånd får endast utfärdas till en rörelsehindrad som har ett varaktigt funktionshinder som innebär att han eller hon har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand. Frågor om parkeringstillstånd prövas av den kommun där sökanden är folkbokförd eller om sökanden inte är folkbokförd i riket, där han eller hon vistas.

Ett parkeringstillstånd ska gälla under viss tid, dock längst fem år. Ett tillstånd får återkallas om förutsättningarna för tillståndet enligt första stycket inte längre finns eller om tillståndet inte används på föreskrivet sätt.

I Sverige är det kommunerna som genom lokala trafikföreskrifter beslutar om vilka särskilda villkor tillståndet ger tillgång till. Detta medför bland annat att ett parkeringstillstånd inte per automatik ger rätt till avgiftsfri parkering utan att detta varierar mellan kommunerna.

Enligt 13 kap 9 § trafikförordningen får Transportstyrelsen meddela föreskrifter om utformningen av parkeringstillstånd för rörelsehindrade samt om hur sådana tillstånd utfärdade i något annat land ska gälla här i riket. Transportstyrelsen får vidare meddela föreskrifter om hur parkeringstillstånd för rörelsehindrade ska användas.

Dessa regler grundar sig på ovan nämnda Europeiska unionens rådsrekommendation av den 4 juni 1998 (98/376/EG) om parkeringstillstånd för personer med funktionshinder.

Den initiala bedömningen är att ansvaret för handläggningen av parkeringstillstånden kan ligga kvar på kommunerna. Frågan kommer dock att behöva analyseras noggrannare i ett senare skede. Däremot finns vissa svårigheter med att kommunerna även fortsättningsvis ska ha ansvaret för tillverkningen och utskicken av parkeringstillstånden. Eftersom de nya EU-parkeringstillstånden, enligt förslaget, ska innehålla digitala komponenter kommer det att behövas en central registrering och en ansvarig myndighet som ansvarar för detta. En lösning skulle kunna vara att kommunerna rapporterar in sina uppgifter om utfärdade parkeringstillstånd till den utpekade myndigheten, som i sin tur ansvarar för tillverkning och utskick av parkeringstillstånden. Den utpekade myndigheten blir då även den som ansvarar för kontakterna med andra medlemsstater och ytterst den som ansvarar för att rapportera eventuella missbruk av parkeringstillstånd utfärdade i en annan medlemsstat. Det finns heller inget nationellt register över parkeringstillstånd i Sverige. Frågan om ett nationellt register har diskuterats under en lång tid men har inte löst ut på grund av bland annat juridiska svårigheter.

Vad gäller återkallelser av EU-parkeringstillstånd utfärdade i Sverige bör kommunerna fortsatt vara de som beslutar om återkallelsen. Därefter skulle kommunerna kunna rapportera in till den centrala myndigheten att ett tillstånd är återkallat och den utpekade myndigheten kan då se till att tillståndet makuleras.

Om ansvaret för parkeringstillstånden ska vara delat på det sätt som föreslås ovan, kommer det krävas regeländringar. Behörig myndighet behöver pekas ut och det behöver finnas bestämmelser som reglerar hur kommunernas rapportering till myndigheten ska gå till och vilka uppgifter som ska registreras (personuppgiftshanteringen behöver ses över). Eventuellt behöver instansordningen för överklagande ses över.

Medlemsstaterna uppmanas i förslaget att fastställa regler om påföljder vid överträdelse av de nationella bestämmelser som antas i enlighet med direktivet. De föreskrivna påföljderna ska enligt förslaget vara effektiva, proportionella och avskräckande. Av 13 kap 8 § tredje stycket trafikförordningen framgår det att ett tillstånd får återkallas om förutsättningarna för tillståndet inte längre finns kvar eller om tillståndet inte används på föreskrivet sätt. Sverige har inte några andra sanktioner än eventuella parkeringsböter och återkallande av det särskilda parkeringstillståndet. Ett återkallande av parkeringstillstånd är dock överklagningsbart i samma instansordning som en prövning av parkeringstillstånd. Det finns därmed skäl att överväga om dessa regler är tillräckliga för att tillgodose direktivets förslag i denna del.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Kommissionen bedömer att förslaget kan finansieras inom EU:s befintliga budgetram och att inga extra medel behöver tillföras. Enligt kommissionen kan EU-intyget och EU-parkeringstillståndet underlätta för tjänsteutövare att avgöra om en person har en funktionsnedsättning och därmed rätt till vissa förmåner och särskilda villkor. Det skulle i sin tur underlätta för personer med funktionsnedsättning som vill resa inom EU.

Enligt regeringens preliminära bedömning kommer framför allt kostnader för administration, utfärdande, information och tillsyn av EU-intyget att ha konsekvenser på statsbudgeten och för den myndighet som får ansvar för att administrera intyget. När det gäller EU-parkeringstillstånd väntas det handla om etableringskostnader för den myndighet som regeringen utser. Utöver detta tillkommer kostnader för tillverkning och distribution av parkeringstillstånden. När det gäller kostnader för det digitala parkeringstillståndet är det svårt att beräkna utan att veta den tekniska utformningen som enligt direktivförslaget ska beslutas i den delegerade akten. Kommunernas kostnader väntas också öka med anledning av den ökade administration (rapporteringskyldighet) som förslaget medför.

Kommissionen har inte presenterat någon jämförelseanalys av förslaget.

Finansiering ska ske i linje med de principer om neutralitet för statens budget som riksdagen beslutat om (prop. 1994/95:40, bet. 1994/95: FiU5, rskr.

Regeringen har gett Myndigheten för delaktighet i uppdrag att genomföra en konsekvensanalys, inklusive budgetära konsekvenser, av förslaget. Uppdraget ska slutredovisas den 6 november 2023.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen stödjer ambitioner om stärkt möjlighet till full och effektiv delaktighet för personer med funktionsnedsättning och som främjar genomförandet av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Regeringen delar kommissionens målsättning att säkerställa möjligheten för personer med funktionsnedsättning att utnyttja den fria rörligheten inom EU. Det är viktigt att identifiera och åtgärda befintliga hinder för att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning som reser och verkar inom EU. Det krävs dock ytterligare analys för att få en bättre förståelse för eventuella risker och konsekvenser med förslaget.

Regeringen anser att direktivförslaget kan bidra till att stärka åtnjutandet av rätten för personer med funktionsnedsättning att utnyttja den fria rörligheten och verkar därför för att utformningen av förslaget på ett ändamålsenligt sätt bidrar till att uppfylla direktivets syfte. Det är viktigt att kostnaderna står i proportion till nyttan. Regeringen ska verka för att förslaget inte innebär en oskälig administrativ börda för små och medelstora företag eller för det offentliga. Regeringen anser att direktivet ska lämna utrymme åt medlemsstaterna att avgöra hur de särskilda förmåner och villkor som kan erbjudas till innehavare av det europeiska funktionshindersintyget respektive det europeiska parkeringstillståndet ska regleras.

I sammanhanget är det även viktigt att förslaget lämnar tillräckligt utrymme för medlemsstaterna att tillämpa direktivet på ett vis som fungerar i den nationella, regionala och lokala kontexten och tar hänsyn till skillnader i medlemsstaternas nationella system.

Regeringen ser positivt på att förslaget innehåller bestämmelser som syftar till att motverka fusk med och förfalskning av EU-intyget respektive EU-parkeringstillståndet. Det är även avgörande att bestämmelserna säkerställer en säker datahantering och att innehavare ska känna tillit till hanteringen av deras personliga data.

Det är centralt att fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna respekteras, inklusive medlemsstaternas kompetens att definiera de nationella kriterier som ska avgöra vem som är berättigad till EU-intyget och EU-parkeringstillståndet.

Regeringen har en generell budgetrestriktiv linje, såväl avseende hur EU-medel används som dess påverkan på medlemsstaternas budget. De administrativa åtaganden som åläggs medlemsstaterna ska vara väl avvägda och proportionerliga.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är endast delvis kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentets ståndpunkt är ännu inte känd. Den 13 december 2022 antog Europaparlamentet resolutionen Mot lika rättigheter för personer med funktionsnedsättning (2022/2026/(INI)). I resolutionen uppmanar Europaparlamentet kommissionen bland annat att påskynda sitt arbete med ett gemensamt system för erkännande av funktionsnedsättning i EU. Parlamentet välkomnar i resolutionen kommissionens arbete med ett EU-intyget om funktionsnedsättning och betonar att intyget bör omfatta fler sektorer än de som ingick i pilotprojektet. Enligt parlamentet bör intyget baseras på en bindande lagstiftningsakt och personer med funktionsnedsättning och deras representativa organisationer bör involveras i genomförandet av förslaget.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har inte remitterats. Berörda civilsamhälles- och branschorganisationer bjöds in till en dialog med regeringen den 21 september 2023 om direktivförslaget.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Förslaget antas i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet med artiklarna 53.1, 62, 91 och 21.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt som rättslig grund. Rådet beslutar med kvalificerad majoritet.

Kommissionen anser att förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Kommissionen bedömer att utan åtgärder på EU-nivå skulle medlemsstaterna troligtvis införa olika system, vilket skulle leda till fortsatta svårigheter med erkännandet av intyg om funktionsnedsättning och EU-parkeringsstillstånd över gränserna, och att personer med nationella intyg och tillstånd skulle fortsätta att behandlas olika i medlemsstaterna, eventuellt även i ännu större utsträckning. Enligt kommissionen syftar förslaget inte till att harmonisera eller påverka medlemsstaternas behörighet att fastställa villkoren och förfarandena för bedömning av funktionsnedsättningar i syfte att bevilja EU-intyg om funktionsnedsättning och eller parkeringsstillstånd. Förslaget inkräktar enligt kommissionen inte heller på nationella befogenheter att avgöra om särskilda förmåner eller förmånliga villkor ska beviljas, såsom fritt tillträde, nedsatta avgifter eller positiv särbehandling för personer med funktionsnedsättning. Förslaget säkerställer enligt kommissionen endast att när sådana särskilda villkor eller positiv särbehandling beviljas bör dessa vara tillgängliga på lika villkor för alla personer med funktionsnedsättning som innehar ett EU-intyg om funktionsnedsättning eller ett EU-parkeringsstillstånd.

Kommissionen anser att förslaget är förenligt med proportionalitetsprincipen. Kommissionen gör den bedömningen mot bakgrund av att även om allmänna, gemensamma regler och ett gemensamt enhetligt format för både intyget och tillståndet fastställs är det ändå upp till medlemsstaterna att göra själva bedömningen av funktionsnedsättningar samt fastställa vilka förfaranden som krävs för att utfärda intyget eller tillståndet och de särskilda villkoren.

Enligt regeringens bedömning kan syftet med förslaget inte uppnås på nationell, regional eller lokal nivå. Regeringen anser, i likhet med kommissionens bedömning och skäl, att syftet med förslaget endast kan uppnås genom förslaget direktiv på unionsnivå och därmed anses förenligt med subsidiaritetsprincipen. Regeringen anser i likhet med kommissionens bedömning att direktivets förslag är lämpliga och nödvändiga för att uppnå direktivets resultat, samtidigt som förslagen inte kan anses innebära någon orimlig börda för enskilda i förhållande till direktivets mål. Regeringen anser därmed att förslaget även är förenligt med proportionalitetsprincipen.

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget kommer att förhandlas inom rådsarbetsgruppen för sociala frågor. Det spanska ordförandeskapet har som målsättning att en allmän riktlinje ska antas vid EPSCO-mötet den 27–28 november 2023.

4.2 Fackuttryck/termer

Person med funktionsnedsättning: Personer med funktionsnedsättning är enligt definitionen i förslaget till direktiv personer med varaktiga fysiska, psykiska, intellektuella eller sensoriska funktionsnedsättningar, vilka i samspel med olika hinder kan motverka deras fulla och verkliga deltagande i samhället på lika villkor som andra.